

Eikels op de Veluwe

De strijd om te overleven kent soms onverwachte coalities. Wat hebben de bosmuis, het wild zwijn en de eikenboom met elkaar? Over muizen met een ingebouwde TomTom en wilde zwijnen als bosvernieuwers.

Het is prachtig wat er allemaal op de Veluwe gebeurt zonder dat je het meteen ziet, vindt ecooloog Herbert Prins. 'Zo stopt een bosmuis zijn wintervoorraad aan eikels niet zomaar in de grond. Hij graaft ze op diverse plekken in. Dan loopt hij minder gevaar dat een wild zwijn er met de buit vandoor gaat. Zonder wilde zwijnen zou de bosmuis het liefst alle vruchten bij elkaar begraven. Dat is wel zo gemakkelijk.' Om te bepalen hoe groot

Vogel moet 12.000 eikels terugvinden

Behalve de bosmuis en het wild zwijn is ook de Vlaamse gaai gek op eikels. Uit experimenten blijkt dat de vogel de afzonderlijke verstoppplaats van 12.000 eikels kan terugvinden. Dat doen muizen en zwijnen hem niet na. Een ervaren medewerker van een supermarkt onthoudt van ongeveer evenveel producten hun plek in de winkel.

de ondergrondse voorraadschuur van de bosmuis is, werden eikels net als honden of katten gechipt. De bosmuizen versleepten hun kostje over een straal van vijftig meter. Twee keer zo ver als de onderzoekers hadden gedacht. 'Bosmuizen leggen voorraden aan van honderden eikels. Het is een enorme prestatie om die allemaal terug te vinden', zegt Prins.

Eikel ontkiemt beter

Dat de bosmuis vanwege concurrentie met het wild zwijn zijn voorraad niet gemakshalve op een plek onder de boom begraaft, pakt gunstig uit voor de eik. De eikels die na de winter overblijven kunnen op open plekken in het bos beter ontkiemen. Als tegenprestatie moet de eik wel voor aantrekkelijke eikels zorgen. Ze moeten zowel boven- als ondergronds vindbaar zijn. 'Door het werk van het wild zwijn is er sprake van natuurlijke

bosvernieuwing', zegt Prins. 'Het dier dwingt de bosmuis om zijn eikels verspreid te begraven. Je hoeft geen bomen op te kweken en uit te planten, want uit de overgebleven vruchten groeien bomen vanzelf op. Dat is wel zo voordelig.' Tot nu toe lijken wilde zwijnen de eikels toevallig tegen te komen tijdens het omspitten van de grond. Maar Prins verwacht wel dat reuk een rol speelt, net zoals bij het opsporen van truffels door de dieren.

Dier zorgt voor bos

Ook in het buitenland heeft men de relatie tussen bomen en hun zaadverspreiding door dieren ontdekt. In Finland wordt geëxperimenteerd met muizen en elanden. Bij verschillende dichtheden van de dieren ontwikkelt zich berk-, populier- of juist naaldbos.

Gepubliceerd in: Experiment NL, deel 4, een uitgave van NWO in samenwerking met Quest (augustus 2011)

© Manon Laterveer-de Beer